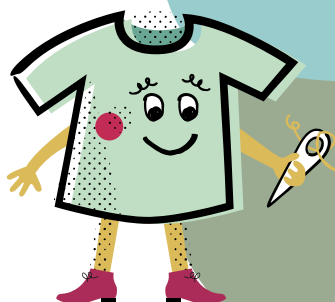

„Drugie szycie” – warsztaty o skutkach nadprodukcji odzieży

W trakcie zajęć uczestnicy i uczestniczki poznają skalę nadprodukcji ubrań, skutki eksportu odzieży używanej oraz praktyczne zasady recyklingu tekstyliów obowiązujące w Polsce od 2025 roku. Każdy własnoręcznie uszyje uszyje scrunchie – prostą bawełnianą gumkę do włosów z niepotrzebnych już ubrań, nadając im drugie życie.

PRZEDZIAŁ WIEKOWY

Młodzież (15+)
i osoby dorosłe

CZAS TRWANIA

120 minut

CELE

Uczestnik/uczestniczka:

- ma świadomość problemu nadprodukcji odzieży i skutków jej utylizacji;
- zapoznaje się z nowymi regulacjami i trendami w gospodarce odpadami tekstylnymi;
- rozwija umiejętności rękodzielnicze i kreatywne myślenie;
- rozumie zasady świadomej konsumpcji i ponownego wykorzystania materiałów;
- ćwiczy kompetencje cyfrowe: potrafi wyszukiwać konkretne materiały i krytycznie je analizować.

POTRZEBNE MATERIAŁY

- nici bawełniane;
- nożyczki;
- szpilki;
- kreda krawiecka/mydełko;
- linijki;
- agrałki;
- gumka elastyczna (dla jednej osoby: około 18–20 cm gumki o grubości max. 20 mm; ilość gumki pomnóż przez liczbę osób biorących udział w warsztacie);

- żelazko;
- bawełniana koszula / pościel / skrawki niepotrzebnych materiałów itp. (przyniesione przez uczestników/uczestniczki);
- ulubiony ciuch przyniesiony przez każdego uczestnika/uczestniczkę;
- kartki i długopisy do notatek;
- flipchart lub tablica;
- dostęp do komputerów i Internetu;
- rzutnik.

INSTRUKCJA DLA OSOBY PROWADZĄCEJ

Przed spotkaniem:

- zachęć uczestników i uczestniczki, aby przynieśli niepotrzebną pościel, koszulę lub inny materiał i jeden ulubiony ciuch. Zaznacz, że z niepotrzebny materiał posłuży do uszycia gumki do włosów, tak żeby wiedzieli, że będzie on cięty;
- przeczytaj **Załącznik nr 1** i **Załącznik nr 2** w celu uzupełnienia wiedzy, skorzystaj z zaproponowanych linków – odnośników rozszerzających temat;
- zapoznaj się z instrukcją szycia gumki scrunchie (**Załącznik nr 3**);
- zadbaj o bezpieczne stanowiska do szycia (stoły, krzesła, dostęp do prądu).

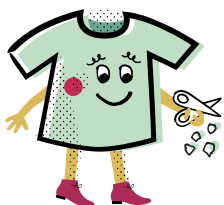
PRZEBIEG WARSZTATÓW

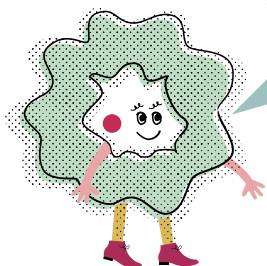
POWITANIE I ENERGIZER

20 minut

Powitaj uczestników i uczestniczki warsztatów i zaproś do szybkiego zapoznania. Poproś, by każdy uczestnik i uczestniczka powiedziała swoje imię i wyjaśnił/ wyjaśniła dlaczego przyniósł/przyniosła akurat takie ulubione ubranie, dlaczego jest dla niego/niej ważne, czy z czymś mu/jej się kojarzy?

Następnie rozdaj grupie małe karteczki (mogą być to postity) i długopisy. Każda osoba powinna mieć jedną kartkę i długopis. Powiedz, że za chwilę odczytasz pytania, a każda osoba w ciszy będzie na nie odpowiadać, stawiając na otrzymanej kartce jedną kreskę w przypadku, gdy zgadza się z usłyszanym stwierdzeniem.

Zapytaj:

- Czy masz w szafie ubrania, w których nie chodzisz?
- Czy kiedy kupujesz coś online, zdarza Ci się zapomnieć o zamówieniu, zanim ciuch do Ciebie dotrze?
- Czy zdarza Ci się zapomnieć, że masz jakąś rzecz i odkryć ją po jakimś czasie w swojej szafie?
- Czy zdarza Ci się kupić nowy ciuch i ukrywać go przed domownikami?
- Czy kupowanie ciuchów sprowadza na Ciebie kłopoty finansowe (zadłużenie, odmawianie sobie innych przyjemności)?

Po tym ćwiczeniu zapytaj uczestników i uczestniczki, jak czują się ze swoimi odpowiedziami. Czy widzą obszary, w których warto byłoby popracować i dokonać zmian?

WPROWADZENIE W TEMATYKĘ

30 minut

Podziel grupę na małe podgrupy (np. trzyosobowe). Możesz od tego celu użyć metody odliczania do trzech, gdzie osoby z numerem 1 to pierwsza grupa, z numerem 2 – druga i z numerem 3 – trzecia. Każdej grupie odczytaj indywidualne zadanie dotyczące tematu nadprodukcji tekstyliów na świecie. Powiedz, że na odszukanie informacji grupy mają około 10 minut.

1. Polecenie dla **grupy pierwszej**: wyszukajcie w sieci nazwy i zdjęcia trzech miejsc na świecie, gdzie trafia bardzo dużo ubrań, np. wysypisko odzieży, dzikie składowiska ubrań, pustynie wysypiska itp.
2. Polecenie dla **grupy drugiej**: dowiedzcie się, jakie kraje produkują najwięcej odzieży i tekstyliów. Sprawdźcie dodatkowo, w jakich krajach szyją najpopularniejsze marki odzieżowe. Możecie sprawdzić metki w ciuchach, które macie na sobie i poszukać, w jakim kraju dana firma produkuje odzież.
3. Polecenie dla **grupy trzeciej**: dowiedzcie się, jakie skutki dla środowiska i ludzi ma nadprodukcja odzieży i brak możliwości recyklingu ogromnej jej części.

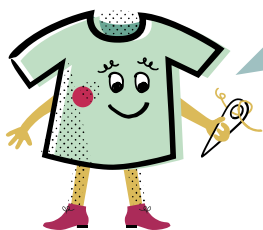
Na koniec poproś każdą z grup o krótkie zreferowanie tego, co udało im się ustalić. Poproś, aby te prezentacje nie były dłuższe niż 2–3 minuty.

W dalszej części spotkania pokaż uczestnikom i uczestniczkom prezentację z Załącznika nr 2 pod tytułem *Obowiązkowa segregacja tekstyliów – co musisz wiedzieć?*

CZĘŚĆ GŁÓWNA

60 minut

W tej części warsztatów zaproś uczestników i uczestniczki do przerobienia niepotrzebnego już ciucha, który przynieśli, w gumkę scrunchie. Na rzutniku wyświetl obrazkową instrukcję szycia gumki i omów poszczególne etapy pracy. W tym celu oprzyj się na Załączniku nr 3. Poinformuj, że uczestnicy i uczestniczki mogą pracować indywidualnie lub w parach.

WSKAZÓWKA DLA OSOBY PROWADZĄCEJ:

czas pracy uzależniony jest od wieku grupy i doświadczenia pracy z rękodziełem, bywa krótszy, ale warto założyć 60 minut, bo czas warsztatu można wykorzystać na dodatkowe rozmowy i dyskusje o tym, jak my na co dzień postępujemy ze swoimi niechcianymi ciuchami.

PODSUMOWANIE I EWALUACJA

10 minut

Na zakończenie poproś uczestników i uczestniczki, aby zaprezentowali wykonane przez siebie gumki. Zaproś również do dyskusji, zapytaj: „Jak możemy ograniczyć ilość odpadów tekstylnych?”. Poproś, aby każdy z uczestników i uczestniczek zaproponował jeden krok, który zrobi w tym kierunku w najbliższym czasie. Odpowiedzi zapisz na tablicy / flipcharcie.

Podziękuj uczestnikom i uczestniczkom za uczestnictwo w zajęciach.

— DOWIEDZ SIĘ WIĘCEJ

Aleksandra Bakowska, *Etyczna moda, czyli jaka?*, Strefa Designu Uniwersytetu SWPS, ↗ <https://web.swps.pl/strefa-designu/blog/19892-etyczna-moda-czyli-jaka> [dostęp 21.09.2025].

Miliony ubrań trafiają na wysypiska. Ten kraj jest stolicą odpadów, „Noizz”, 6.03.2025, ↗ noizz.pl/ekologia/to-tam-trafiaja-niechciane-ubrania-z-europy-mowa-o-milionach-sztuk/nfqw6gr [dostęp: 21.09.2025].

Katarzyna Makarowicz, *Chile: największe na świecie wysypisko niesprzedanych ubrań. Pochodzą z Europy i USA*, „Salam Lab”, 20.02.2022, ↗ salamlab.pl/pl/chile-najwieksze-na-swiecie-wysypisko-niesprzedanych-ubran-pochodza-z-europy-i-usa/ [dostęp: 21.09.2025].

Aleksandra Kryska, *Czy szybka moda szybko przeminie? Problem z fast fashion*, „Tygodnik Spraw Obywatelskich” nr 201, 7 listopada 2023, ↗ instytutprawobywatelskich.pl/czy-szybka-moda-szybko-przeminie-problem-z-fast-fashion/ [dostęp: 21.09.2025].

Odpady tekstylne na nowych zasadach. Co warto wiedzieć o segregacji i recyklingu tekstyliów?, Eko Bez Kantów, 5.02.2025, ↗ ekobezkantow.pl/blog/segregacja-tekstyliow-gdzie-wyrzucic-ubrania-buty/ [dostęp: 21.09.2025].

Paulina Górka: ↗ www.instagram.com/eko.paulinagorska [dostęp: 21.09.2025].

Zbiórka odzieży [program Tekstylii PCK]: ↗ pck.pl/co-robimy/zbiorka-odziezy [dostęp: 21.09.2025].

Inicjatywa Ubrania do Oddania: ↗ <https://ubraniadooddania.pl/> [dostęp: 21.09.2025].

Czy moda może być zero waste – fast fashion a recykling?, Strefa Kultur SWPS, zapis webinaru, ↗ <https://www.youtube.com/watch?v=7qhvmthLWB4>, [dostęp 21.09.2025].

AUTORKA

Marta Sienkiewicz – edukatorka i animatorka społeczna, prowadzi warsztaty z szycia, upcyklingu i mądrego kupowania oraz pozbywania się niechcianej odzieży. Pracuje z młodzieżą i dorosłymi, inspirując do świadomego życia w duchu niegromadzenia i niemarnowania. Pasjonatka szycia, odświeżania i przerabiania ciuchów, regularnie buszująca w second handach. Stworzyła i przez kilka lat prowadziła autorską markę odzieżową.

Tekst: Marta Sienkiewicz
Koordynacja: Magdalena Łasisz
Korekta: Anna Hawryluk
Skład: Żaneta Pulkowska

Scenariusz powstał w ramach projektu „Biuro Programu Pracowni Orange”